

NATUR
OGH MILJÖ
Riksorganisation
för miljövard

Verksamhetsplan
och budget
för år
2009

Innehållsförteckning

1	Allmänt om verksamhetsplanen	3
2	Förbundets allmänna målsättningar	3
3	Centrala teman.....	3
3.1	Energi och klimat	3
3.2	Östersjön	4
3.2.1	Övergödning	4
3.2.2	Småskaliga muddringar i grunda havsvikar.....	4
3.2.3	Regionalt och lokalt vattenskyddsarbete	5
3.2.4	CCB	5
3.3	Miljömedveten livsstil.....	6
3.4	Biologisk mångfald	6
3.4.1	Skogsnaturen.....	6
3.4.2	Fältbiologi och naturkännedom	7
3.4.3	Markplanering.....	7
3.4.4	Artskydd	8
3.4.5	IUCN	8
4	Allmän miljöpolitisk aktivitet	8
4.1	Utlåtanden, ställningstaganden och arbetsgrupper	8
4.2	EU:s miljöpolitik.....	8
5	Miljöfostran	9
5.1	Naturskolverksamhet	9
5.1.1	Naturskolan Uttern.....	9
5.1.2	Kvarkens Naturskola	10
5.1.3	Naturskola på Åland	10
5.2	För daghem och skolor.....	10
5.2.1	Grön Flagg.....	10
5.2.2	Fortbildning för lärare.....	11
5.3	För barn	11
5.3.1	Miljödetektivläger.....	11
5.4	För unga	11
5.4.1	NoMug.....	12
5.4.2	Ambassadörsverksamhet	12
5.4.3	Miljöaktionsdagarna	12
5.5	Utveckling av miljöfostran.....	13
6	Information	13
6.1	Finlands Natur.....	13
6.2	Internet	14
6.3	Massmedia	14
7	Lokalföreningstjänster	14
8	Medlemsvärvning.....	15
9	Organisationen	15
9.1	Årsmöte	15
9.2	Styrelse.....	15
9.3	Utskotten	15
9.4	Kansliet och personal	16
9.5	Nordiskt samarbete	16
10	Budget	17

1 Allmänt om verksamhetsplanen

Den strategiska styrningen av Natur och Miljös verksamhet bygger på verksamhets- och ekonomiplaner, som fastställs för tre år i taget av förbundskongressen. År 2009 utgör det första året av treårsplanen för 2009–2011, som fastställdes på förbundskongressen i Kristinestad år 2008. De årliga verksamhetsplanerna, som tillsammans med budgeten preciserar treårsplanerna, fastställs av förbundets årsmöte 7–8 månader innan verksamhetsåret börjar. Förbundets verksamhetsplan definierar tematiska tyngdpunktsområden samt målsättningar för verksamheten, medan de olika verksamhetsformerna endast presenteras översiktligt. Utgående från verksamhetsplanen gör styrelsen senare upp en arbetsplan, som beskriver de konkreta projekten, kampanjerna och den övriga verksamheten i detalj.

Verksamhetsplanen omfattar verksamhet på förbunds nivå som huvudsakligen genomförs av förbundets anställda. Den mångsidiga verksamheten som utförs i lokalföreningar och av andra frivilliga omnämns endast såvida de har en central roll för uppnåendet av målsättningarna på förbunds nivå.

2 Förbundets allmänna målsättningar

Natur och Miljö är den svenskspråkiga, riksomfattande medborgarorganisationen för natur- och miljöskydd. Förbundet fungerar som paraplyorganisation för lokalföreningar som verkar på olika håll i Svenskfinland. Till förbundet hör även direktanslutna privatpersoner, kommuner och andra understödande organisationer. Genom informationsspridning, miljöfostran och ställningstaganden vill Natur och Miljö bilda opinion för miljöskydd och främja en hållbar utveckling. Natur och Miljö erbjuder verksamhetsmöjligheter för personer som vill engagera sig i praktiskt miljöarbete på svenska.

3 Centrala teman

3.1 Energi och klimat

Energi- och klimatfrågor har i nationell och internationell politik kombinerats i hög grad. Minskningen av koldioxidutsläppen från energianvändningen samt trafik och jordbruk är en central utmaning för hela den industrialiserade världen. Även i Finland baserar sig såväl energiproduktionen som trafiken i hög grad på fossila bränslen. Vår stora köttkonsumtion medför metanutsläpp från boskapsskötsel varför mindre intensiv ekologisk produktion är att föredra. Omställningen till ett hållbart energisystem kan dock inte enbart utgå från klimatpolitiken, eftersom utnyttjande av kärnkraft eller förnybara energikällor med nuvarande teknik har vissa andra negativa miljöeffekter. Uppmärksamhet måste därför även fästas vid att minska finländarnas energikonsumtion, som hör till de högsta i världen.

I Svenskfinland finns stor potential för utnyttjande av förnybar energi. Kusten är det viktigaste potentiella området för vindkraftsparker. Åkermarken lämpar sig för odling av energigrödor för såväl uppvärmning som drivmedel. Skogsbruket har kommit bra igång gällande tillvaratagande av energived från skogarna. Tätorterna har goda möjligheter att bygga ut fjärrvärmenätet. Landets sydligaste delar har de bästa förutsättningarna för lågenergihus.

Målsättningar

Kommuner och andra aktörer i Svenskfinland beaktar energisparande och förnybara energikällor i sina energipolitiska beslut. Vid ibruktagande av förnybara energikällor (bl.a. biobränslen, vindkraft och vattenkraft) minimeras de negativa miljöeffekterna. Den breda allmänheten är medveten om hur vardagliga beslut påverkar klimatstörande utsläpp.

Verksamhet

- Natur och Miljö informerar om energisparande och miljöanpassade lösningar, som utnyttjar förnybar energi.
- Natur och Miljö tar initiativ till samarbete med en finlandssvensk kommun kring utnyttjande av lokal förnybar energi.
- Natur och Miljö deltar i debatten om vindkraft för att minska motståndet mot anläggningar i områden som förbundet bedömer som lämpliga.
- Natur och Miljö informerar om de negativa effekterna av kärnkraft

3.2 Östersjön

Finland har en lång Östersjökust och havet har stor betydelse för finländarnas välfärd. Östersjön har många egenskaper som gör den unik, men även sårbar: låg salthalt, liten vattenmängd, långsamt vattenutbyte och jämförelsevis ung ålder. På grund av utsläpp från samhällena i Östersjöns tillrinningsområde, luftburna utsläpp och den livliga fartygstrafiken klassas Östersjön i dag som ett av världens mest förorenade hav. Ekosystemet hotas av övergödning, miljögifter, oljeutsläpp och främmande arter. Natur och Miljö ser som sin roll att främst påverka lokala och regionala aktiviteter och utsläpp, som påverkar tillståndet i de kustnära vattnen.

3.2.1 Övergödning

Närsaltsbelastningen av Östersjön, såväl från Finland som från övriga länder inom Östersjöns tillrinningsområde, är alltjämt för stor. Övergödningen syns i form av massförekomster av blågröna alger i havet, mera trådalger vid stränderna, allt större områden med syrefria bottenar och som förändringar i fiskbestånden. De viktigaste källorna till gödande kväve- och fosforutsläpp är jordbruket, avlopp från samhällen, egnahemshus och industrin, fiskodling, skogsbruket samt avgaser från förbränningsprocesser (t.ex. trafik, el- och värmeproduktion). I takt med att reningen av punktutsläpp har blivit effektivare, har den diffusa belastningens andel av näringsutsläppen ökat.

Målsättningar

Natur och Miljöns målsättning är att näringsutsläppen från källor inom Svenskfinland skall minska. Natur och Miljö fokuserar på tre delmål:

- På lokal, regional och nationell nivå införs system som främjar vattenskydd i jordbruket, bl.a. minskade näringsgivor, inrättande av skyddszoner vid vattendrag samt sedimenteringsbassänger och infiltreringsområden vid diken och åar.
- Kommunerna bör satsa på att förnya och förbättra sina reningsverk för att kunna hantera de ökande avloppsvattenmängderna och ytterligare förbättra reningsgraden.
- Egnahemshus i glesbygden uppfyller reningskraven i gällande normer med hjälp av kretsloppsbaseade lösningar.

Verksamhet

- Natur och Miljö utvecklar i samarbete med lantbrukssektorns intresseorganisationer informationsmaterial om hur näringsutsläppen från lantbruket kan minskas.
- Natur och Miljö bevakar kustkommunernas investeringsplaner för avloppsreningsverken samt miljötillståndprocesserna för dem.
- Natur och Miljö följer upp genomförandet av den nya förordningen om avloppsrening i glesbygden och sprider infomaterial, bl.a. det som producerats inom projekten Avlopp i Kretslopp och Miljöhänsyn i vardagen.

3.2.2 Småskaliga muddringar i grunda havsvikar

Natur och Miljö har under de senaste åren framgångsrikt väckt debatt om de negativa miljöeffekterna av småskaliga muddringar i kustzonen. En enskild muddring för t.ex. en småbåtsbrygga har en begränsad effekt, men sammantaget har alla småskaliga muddringar en betydande inverkan på våra

marina livsmiljöer längs kusten. Forskningen kring grunda havsvikar och glon har visat att muddring kan ha allvarliga effekter på dessa ekosystem, som har speciella naturvärden och har stor betydelse för vissa fiskarter.

Fortfarande anser många att muddringar är miljöförbättrande ingrepp. Småskaliga muddringar har av tradition betraktats som en självklar rättighet för var och en som vill utnyttja vattendrag. Småskaliga muddringar kräver inte tillstånd. Kommuner och miljöcentraler saknar verktyg för att övervaka muddringsverksamhet och förhindra att miljöproblem uppstår. Entreprenörerna är en mycket brokig skara som har varierande sakkunskap i hur man kan minimera de negativa effekterna av muddringar.

Målsättningar

Natur och Miljö minskar antalet småskaliga muddringar och arbetar för en skärpt samhällelig reglering av muddringsverksamhet genom såväl ändringar i lagstiftning som myndighetsbeslut.

Verksamhet

- Natur och Miljö för fram fungerande lösningsmodeller för regleringen av småskaliga muddringar
- Natur och Miljö bevakar entreprenörernas verksamhet och belyser vid behov enstaka bra eller dåliga exempel.
- Natur och Miljö sprider information om muddringars negativa miljöeffekter till strandägare.

3.2.3 Regionalt och lokalt vattenskyddsarbete

Implementeringen av EU:s vattenramdirektiv har lett till en grundläggande reform av vattenskyddsarbetet i Finland. Den nya modellen för vattenvårdsförvaltning medför bl.a. nya mål för vattenskyddet, ett nytt klassificeringssystem för vattendragens tillstånd samt framför allt en starkare betoning av beslut på lokal och regional nivå. De första regionala och lokala förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen för vattendrag skall vara färdiga år 2009. Reformen ger medborgarorganisationerna goda påverkningsmöjligheter i frågor som gäller nyttjande och skydd av vattendrag. Dräneringar i sura alunjordar (sura sulfatjordar) har lyfts upp till ett nationellt problem som kan lösas i samband med ramvattendirektivet och den nya vattenlagen.

Målsättningar

Natur och Miljö och lokalföreningarna medverkar aktivt i det regionala och lokala vattenskyddsarbetet för att stärka miljövårdens tyngd i utarbetandet av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.

Verksamhet

- Natur och Miljö deltar på nationell nivå i utvärderingen och styrningen av tillämpningen av de nya lagarna, bl.a. vattenförvaltningens hörande år 2009.
- Natur och Miljö fortbildar och stöder lokalföreningar och aktiva medlemmar i frågor som gäller lokalt vattenskyddsarbete.
- Natur och Miljö medverkar i VELMU-projektet, som karterar undervattensnaturen.
- Natur och Miljö kräver att alunjordskarтерingar görs i täckdikningsplaneringen i de områden som berörs av problematiken

3.2.4 CCB

Natur och Miljö är medlem av CCB, Coalition Clean Baltic, som är ett nätverk av medborgarorganisationer som arbetar inom Östersjöns tillrinningsområde med frågor som berör Östersjöns tillstånd. CCB för fram miljöorganisationernas synpunkter i internationella fora som Helsingforskommissionen (HELCOM) och EU. CCB driver även konkreta miljövårdsprojekt i bl.a. Ryssland, Vitryssland och Ukraina.

Målsättningar

CCB-nätverket känner till den finländska Östersjöpolitiken och ger vid behov stöd till de finländska miljöorganisationernas kampanjer och ställningstaganden. CCB arbetar med frågor som är viktiga ur

ett finländskt perspektiv. Natur och Miljö får genom medverkan i CCB insyn i internationell miljöpolitik och kan bevaka finländska parter agerande i bl.a. HELCOM. Genom CCB hittar Natur och Miljö samarbetsparter för konkreta projekt. Natur och Miljö arbetar även för att göra CCB mer känt i Finland.

Verksamhet

- Natur och Miljö medverkar i CCB-nätverket och representerar Finland (Natur och Miljö samt Finlands Naturskyddsförbund) i nätverkets styrelse.

3.3 Miljömedveten livsstil

Finländarens ekologiska fotspår är bland de största i världen. Vår materiella konsumtion överskrider jordens bärförmåga och måste vändas mot en mer hållbar riktigt, även om det innebär en sänkt materiell standard och minskad rörelsefrihet. Allt fler människor reflekterar över den egna livsstilens inverkan på miljön. Allt fler inser också att en bättre livskvalitet kan upprätthållas med mycket mindre materiell konsumtion.

Målsättningar

Natur och Miljö ökar finlandssvenskarnas kunskap om miljöfrågor och uppmuntrar till att omvandla den till handlingar i det dagliga livet.

Verksamhet

- Natur och Miljö erbjuder forum för människor intresserade av livsstilsfrågor, såsom studiecirklar, familjeläger, diskussionsforum på nätet etc. där konkreta verktyg, förebilder och exempel diskuteras och där miljömedvetna personer förs samman med de som inte ännu gått från tanke till handling. Verksamheten riktas speciellt till barnfamiljer
- Natur och Miljö deltar i utvecklingen av det Nordiska miljömärket (Svanen) och i utarbetandet av kriterier för miljömärkning av produktgrupper.
- Natur och Miljö följer med de nationella politiska processerna kring hållbar produktion och konsumtion.

3.4 Biologisk mångfald

3.4.1 Skogsnaturen

Det moderna skogsbruket har orsakat stora förändringar i skogsnaturen, vilket resulterat i att den biologiska mångfalden minskat. En tydlig indikator på skogsnaturens kris är att cirka 40 % av alla hotade arter i vårt land är skogslevande arter. Omkring 650 skogslevande arter klassas som hotade, men med beaktande av alla arter man inte har tillräcklig kunskap om torde det verkliga antalet vara omkring 1500. Många skogsnaturtyper har blivit så sällsynta och isolerade, att de inte på sikt kan upprätthålla livskraftiga stammar av de arter som anpassat sig för dessa biotoper. Det återstår endast små fragment av skog i naturtillstånd eller naturliknande tillstånd i södra Finland. Endast några procent av skogsmarken är skyddad och även dessa skogar är till stor del tidigare ekonomiskogar, som kräver aktiva restaureringsåtgärder för att kunna upprätthålla den naturliga artmångfalden. Trots att naturhänsynen i skogsbruket har förbättrats leder nuvarande praxis till att skogsnaturens biologiska mångfald ytterligare utarmas. Även skogarnas mångbruk, bl.a. rekreation och naturturism, missgynnas av det skogslandskap som det nuvarande skogsbruket skapar.

Målsättningar

Natur och Miljö gör Metso-programmet känt och etablerat bland skogsägare i Svenskfinland vilket leder till omfattande fredningarna. Kontinuitetsskogsbruk har introducerats i verksamhetsområdet.

Verksamhet

- Natur och Miljö sprider information om Metso-programmet bland skogsägare i Svenskfinland.
- Natur och Miljö samarbetar med aktörer som utvecklar och sprider information om alternativa skogsbruksmetoder. Genom dialog med skogsägare och myndigheter arbetar förbundet för att naturhänsynen skall få större tyngd i de officiella skogsvårdsrekommendationerna för ekonomiskogsbruket.
- Natur och Miljö stöder sitt eget nätverk av medlemmar med sakkunskap och intresse för skogsnaturens mångfald.
- Material från kampanjen *Skog för alla* utnyttjas

3.4.2 Fältbiologi och naturkännedom

Ett positivt förhållande till naturen skapar en vilja att värna om naturens mångfald. Gemensamma naturupplevelser har även en viktig social betydelse för förbundets medlemmar. Kunskap om naturen är en viktig förutsättning för att kunna bedöma effekterna av miljökadlig verksamhet. Amatörbiologer kan bidra med värdefull information om miljöns tillstånd. Artkännedom och annan fältbiologisk färdighet håller på att försvagas i samhället överlag.

Målsättningar

Natur och Miljö stärker medlemskårens fältbiologiska färdigheter, dvs. förmågan att göra iakttagelser när de rör sig i naturen. Natur och Miljö vill även erbjuda medlemmarna angenäma naturupplevelser.

Verksamhet

- Natur och Miljö deltar i den nationella koordineringsgruppen för temadagen "De Vilda Blommornas dag".
- Natur och Miljö samarbetar med Luonto-Liitto kring svenskspråkig fenologiverksamhet.
- Natur och Miljö stöder via händelsekalendern på hemsidorna och i Finlands Natur marknadsföringen av utfärder som arrangeras av lokalföreningar.

3.4.3 Markplanering

Samhällsstrukturens utveckling styrs genom markplanering på kommunal och regional nivå. I samband med markplanering fattas ofta beslut som är oåterkalleliga för vissa naturvärden. I samband med planläggning fastslås även områdenas infrastruktur, något som direkt och indirekt kan ha betydande negativa miljöeffekter. Marken är en knapp och begränsad resurs, som är en grundförutsättning för inte bara samhällen utan även fungerande ekosystem. Den förbättrade kunskapen om ekologiska korridorer och andra miljömässigt relevanta faktorer har inte tillämpats fullt ut i den praktiska markplaneringen. Även mängden utsläpp av växthusgaser påverkas av hur väl planeringen av områden fungerar. Markanvändnings- och bygglagen ger intressenter mångsidiga påverkningsmöjligheter i beredning, men naturen behöver fortsättningsvis talesmän, som hittills ofta funnits inom de ideella naturföreningarna på nationell och lokal nivå.

Målsättningar

Naturhänsyn och miljövård får större vikt i beredning och fastställande av markanvändningsplaner på lokal och regional nivå. Natur och Miljö och lokalföreningarna blir bättre på att framföra synpunkter i beredningsskedet samt att driva besvärprocesser.

Verksamhet

- Natur och Miljö arbetar på nationell, samt i samråd med lokalföreningarna även på regional nivå med markplanering i kustzonen och skärgården för att föra fram alternativ, bromsa upp exploateringen och värna om naturvärden.
- Natur och Miljö deltar i samråd med lokalföreningarna som är aktiva inom de olika landskapsförbunden, i beredning och uppföljning av förverkligandet av landskapsplaner.

- Natur och Miljö erbjuder lokalföreningar och enskilda medlemmar sakkunskap och praktisk hjälp i frågor som gäller värnandet om naturen i kommunal markplanering.

3.4.4 Artskydd

Artnivån har fortfarande en central betydelse för skyddet av den biologiska mångfalden. Viktiga instrument är rödlistningen och artskyddsbestämmelser i naturskyddslagstiftningen. En stor utmaning är att artperspektivet ofta kräver stor biologisk sakkännedom, vilket bl.a. naggat naturskyddets samhälleliga legitimitet i kanterna. De stora rovdjuren (varg, lo, björn och järv) utgör en särskild utmaning för artskyddet, eftersom de av många uppfattas som ett direkt hot mot människans trygghet och egendom (husdjur). Det lagstadgade skyddet av flygekorren fungerar bristfälligt bland annat för otillräcklig ersättning till markägare och otillräckliga myndighetsdirektiv.

Målsättningar

Natur och Miljö ökar kunskapen om skyddade arter hos den som berörs av skyddsåtgärder.

Verksamhet

- Natur och Miljö belyser naturvetenskapliga fakta om arter som debatteras i finlandssvensk massmedia, bl.a. stora rovdjur, säl, fladdermöss och flygekorre.

3.4.5 IUCN

Natur och Miljö är medlem i den internationella naturvårdsunionen IUCN, som på en global nivå främjar skyddet av den biologiska mångfalden. IUCN har ett regionalt kontor för Europa (RofE) som bl.a. arbetar med EU-frågor. IUCN:s nuvarande huvudkampanj Countdown 2010 vill påminna om EU:s överenskomna målsättning att hejda biodiversitetsminskningen före år 2010. Den nationella IUCN-kommittén utgör ett samarbetsforum för IUCN:s finländska medlemmar.

4 Allmän miljöpolitisk aktivitet

4.1 Utlåtanden, ställningstaganden och arbetsgrupper

Parallellt med kampanjer och initiativ bedriver Natur och Miljö ett mångsidigt miljöpolitiskt arbete i form av skriftliga utlåtanden och medverkan i arbetsgrupper. Detta arbete hänförs sig endast delvis till förbundets egna tematiska tyngdpunktsområden.

Natur och Miljö har etablerat sin position som en central finlandssvensk remissinstans i beredning av program och beslut på nationell och regional nivå. I egenskap av medlemsbaserad intresseorganisation för miljövärd har Natur och Miljö möjlighet att medverka i en mängd olika arbetsgrupper som utarbetar och följer upp program och lagstiftning på nationell och regional nivå.

Målsättningar

Förbundets skriftliga ställningstaganden är väl underbyggda och följer en enhetlig och långsiktig linje. Med hjälp av kunniga och engagerade representanter har Natur och Miljö inflytande i arbetsgrupper och kommittéer som bereder miljöpolitiska program och beslut.

Verksamhet

- Natur och Miljö ger i mån av möjlighet inbegärda remissvar.
- Informationsflödet stärks mellan kansliet och förbundets representanter i kommittéer.

4.2 EU:s miljöpolitik

Merparten av nationella lagar och förordningar bygger på EU:s miljölagstiftning. Den miljöpolitiska intressebevakningen måste därför i allt högre grad rikta sig mot beslutsfattande på EU-nivå.

Målsättningar

Natur och Miljö känner till de centrala frågorna på EU:s miljöpolitiska agenda och har kanaler för att föra fram sina ståndpunkter till beredningen på EU-nivå och till beredningen av Finlands ståndpunkter gällande förslag.

Verksamhet

- Natur och Miljö är fortsättningsvis medlem i European Environmental Bureau (EEB). Natur och Miljös representanter deltar i mån av möjlighet i seminarier som arrangeras av EEB. Kansliet sprider vidare EEB:s rapporter till medlemmar intresserade av EU-politiken.

5 Miljöfostran

Den övergripande visionen för Natur och Miljös miljöfostran är att erbjuda medel och instrument för att åstadkomma en mer hållbar utveckling på olika plan i samhället. Miljöfostran handlar om att från en pedagogisk grund stärka människors miljöhänsyn, vilket i sin tur kan leda till miljömässigt hållbara handlingar och beslut. Miljöfostran kan rikta sig till såväl barn som vuxna.

5.1 Naturskolverksamhet

Naturskolverksamheten stöder och kompletterar natur- och miljöundervisningen i daghem och skolor. Ett miljöfostrande helhetstänkande genomsyrar all verksamhet vid naturskolan och genom att leva som vi lär förmedlar vi bestående miljövänliga handlingsmodeller. Naturskolan undervisar besökarna i naturen och på så sätt bekantar de sig med den egna närmiljön. Naturskolans syfte är att fostra besökarna till miljömedvetna medborgare som prioriterar en hållbar livsstil. Övriga syften är att utveckla en känsla och respekt för naturen samt väcka intresse för olika livsmiljöer kombinerat med att öka kunskapen om naturen.

Natur och Miljö har en lång erfarenhet av naturskolverksamhet som bygger på endagsbesök under två säsonger, våren och hösten. Den miljöfostrande verksamheten görs mera hållbar genom att satsa på fadderklassverksamhet, vilket ger regelbundna besök med spridning över hela året. Systemet med fadderklasser, där samma grupp besöker naturskolan 3-4 gånger under läsåret, möjliggör en kontinuitet där vi kan driva miljöfostran på djupare plan.

Målsättningar

Naturskolan utövar utomhuspedagogik, som är tvärvetenskaplig och innehåller även andra ämnen än naturkunskap, till exempel modersmål, matematik och konst. Under naturskoldagen förmedlas erfarenheter och upplevelser i naturen på ett lekbetonat sätt. Besökarna får upptäcka naturen med hjälp av alla sinnen genom olika lekar, övningar och enkla experiment som är åldersanpassade. Verksamheten baserar sig på målinriktad undervisning där målsättningen för besöket varierar beroende på vilket program gruppen valt.

5.1.1 Naturskolan Uttern

Natur och Miljö upprätthåller Finlands äldsta naturskola, Naturskolan Uttern. Naturskolan har Åvikhemmet i Sjundeå som bas men kan också bedriva uppsökande verksamhet. Naturskolan betjänar svenskspråkiga skolor och daghem i västra och mellersta Nyland.

Verksamhet

- Naturskolan Uttern har 60 besöksdagar per år.
- Naturskolans målsättningar stärks genom upprepade besök i form av fadderklasser som kan besöka naturskolan 3-5 ggr om året.
- Naturskolan Utterns roll som en regional aktör förstärks bl.a. genom närmare kontakter till regionens kommuner.
- Undervisningen utvecklas i syfte att ännu bättre än tidigare motsvara målsättningarna i läroplanerna.

- Naturskolan Uttern deltar i samarbetsprojektet Svenskspråkigt miljöpedagogiskt naturskolnätverk (SMIL) som administreras av Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi i Vasa.

5.1.2 Kvarkens naturskola

Kvarkens naturskola riktar sig till daghem och skolor i södra och mellersta Österbotten. Kvarkens naturskola fungerar enligt ett semiambulerande koncept. Naturskolan har endast ett kontorsutrymme och träffar grupperna på olika undervisningsområden i regionen, oftast i daghemmens och skolornas näromgivning.

Verksamhet

- Kvarkens naturskola har 60 besöksdagar per år.
- Naturskolans målsättningar stärks genom upprepade besök i form av fadderklasser som kan besöka naturskolan 3-5 ggr om året.
- Skolornas och daghemmens behov och önskemål kartläggs genom bl.a. utvärdering av besök och kontakter till olika kundgrupper.
- Undervisningen utvecklas i syfte att ännu bättre än tidigare motsvara målsättningarna i läroplanerna.
- Naturskolläraren samarbetar och tar del av andra naturskolors verksamhet för att möjliggöra en kontinuerlig utveckling av Kvarkens naturskola samt deltar i samarbetsprojektet Svenskspråkigt miljöpedagogiskt naturskolnätverk (SMIL) som administreras av Pedagogiska fakulteten vid Åbo Akademi i Vasa.

5.1.3 Naturskola på Åland

År 2008 inleddes ett projekt med målsättning att etablera ny naturskolverksamhet på Åland. Ifall tillräcklig finansiering erhålls inleds verksamheten under 2009.

Verksamhet

- Naturskolverksamheten kör igång med en volym på 25 besöksdagar.

5.2 För daghem och skolor

5.2.1 Grön Flagg

Grön Flagg (Vihreä Lippu) är ett miljöprogram för daghem, skolor och andra läroinrättningar. Programmet erbjuder ramar för minskning av miljöbelastningen genom konkreta åtgärder för minskad energi- och vattenkonsumtion och avfallsmängder. Programmet, som administreras av Sällskapet för miljöfostran SYKSE, hör till ett europeiskt samarbetsprojekt Eco-Schools. Natur och Miljö sköter i enlighet med ett avtal med SYKSE det svenskspråkiga Grön Flagg programmet i Finland.

Målsättningar

Målsättningen med Grön Flagg är att stöda miljöanpassning av verksamheten i daghem och skolor. Natur och Miljö's målsättning är att öka antalet svenskspråkiga deltagare. Det finskspråkiga materialet översätts till svenska inom ett år från publicering.

Verksamhet

- Natur och Miljö upprätthåller ett eget register över svenskspråkiga deltagare, utvärderar Grön Flagg verksamhetsplaner/ rapporter samt sköter korrespondens med deltagarna.
- Natur och Miljö arbetar aktivt för att rekrytera nya svenskspråkiga lokala främjare, som arrangerar informationstillfällen samt tematiska fortbildningsdagar.
- Natur och Miljö medverkar i Hanska-gruppen, som koordinerar utvecklingen av Grön Flagg/ Vihreä Lippu i Finland.

5.2.2 Fortbildning för lärare

Naturskoldagarna ger de vuxna deltagarna, daghemspersonal och lärare, nödvändig fortbildning inom miljöfostran. Utöver detta fungerar naturskolorna som ett kompetenscentrum dit t.ex. lärare vid behov kan vända sig för handledning och rådgivning. Natur och Miljö har inlett ett samarbete med Fortbildningscentralen vid Åbo Akademi i Vasa för att kunna erbjuda kvalitativa lärarfortbildningar utöver naturskolbesöken. De grundläggande målsättningarna är desamma som för naturskolorna, men ur ett helhetsperspektiv läggs mera tyngd på att skapa en hållbar utveckling i skolmiljön.

Målsättning

Målsättningen är att stöda lärare i deras miljöfostrande arbete. Genom fortbildning stöder Natur och Miljö också skolorna till miljömedvetenhet och hållbara val i skolvardagen.

Verksamhet

- Natur och Miljö arrangerar i samarbete med andra aktörer formsydda fortbildningskurser för lärare. Fortbildningstillfällena varierar i antal och längd, men vi strävar efter att skapa en helhet som täcker de specifika lärarnas eller skolornas behov. Fortbildningarna kan byggas upp kring olika teman, såsom ekologi eller hållbar utveckling. Naturskolornas del i fortbildningarna är att delta med sitt utomhuspedagogiska kunnande.

5.3 För barn

5.3.1 Miljödetektivläger

Natur och Miljö har i många år arrangerat barnläger med ett så kallat Miljödetektivkoncept. Lägren riktar sig till barn i ålder 8–12 och arrangeras både vinter- och sommartid. En grundläggande princip för lägerverksamheten är att under trygga former låta deltagarna uppleva naturen på nära håll genom att övernatta i tält samt delta i ett äventyrligt program som sker ute i naturen. Miljödetektivlägrens program byggs upp kring en ramberättelse, där Miljödetektivernas äldste Överdetektiv, miljöfantomen Urban Utter, ber Miljödetektiverna om hjälp med att lösa ett miljömysterium med anknytning till något aktuellt miljötema. Beroende på tidpunkt och plats sker övernattnings antingen i tält eller inomhus. Normalstorlek på ett läger är 25 deltagare. Lägren leds av en lägerchef som ansvarar för ett ledarteam. Lägerledarna utbildas av Natur och Miljö.

Målsättningar

Målsättning med Natur och Miljös lägerverksamhet är att öka natur- och miljöintresset genom egna upplevelser i naturen.

Verksamhet

- 5 sommarläger arrangeras i östra och västra Nyland, Åboland och Österbotten.
- 1 vinterläger arrangeras i västra Nyland
- Utbildningstillfälle, som bygger på Natur och Miljös ledarhandbok för lägerverksamheten, arrangeras.

5.4 För unga

Natur och Miljös ungdomsverksamhet utgör en mellanform mellan den av vuxna ledda barnverksamheten och förbundets allmänna verksamhet, som genomförs av och riktas till vuxna. Inom ramen för ungdomsverksamheten kan ungdomar och unga vuxna stegvis bekanta sig med förbundets verksamhet och aktuella miljöfrågor. Ungdomsverksamheten har en stor betydelse för rekrytering av nya aktiva medlemmar och nya verksamhetsformer utvecklas kontinuerligt.

5.4.1 NoMug

Natur och Miljös ungdomsgrupp NoMug är ett nätverk av miljöintresserade ungdomar runt om i Svenskfinland som samlas i lokala grupper, på regionala och nationella evenemang och som kommunicerar med hjälp av Internet.

Målsättning

Natur- och miljöintresserade ungdomar erbjuds möjligheter att fungera inom förbundet. Ungdomar och unga vuxna blir bekanta med förbundets verksamhet och blir aktiva medlemmar. Natur och Miljös ungdomsgrupps (NoMug) nätverk stärks och sprids till nya orter i Svenskfinland.

Verksamhet

- NoMug fungerar som ett nätverk med låg anslutningströskel och hemsidorna som huvudsaklig informationskanal.
- Inom ramen för nätverket arrangerar ungdomarna olika typer av träffar.

5.4.2 Ambassadörsverksamhet

Natur och Miljö erbjuder material och utbildning för aktiva ungdomar som blir ambassadörer för ett visst miljötema. Ambassadörerna åker därefter runt i högstudier och gymnasier för att hålla föredrag om ämnet. Östersjöambassadörer och material för dessa finns redan hos Natur och Miljö.

Målsättningar

Målsättningen är att upprätthålla ett nätverk av Östersjöambassadörer och göra konceptet känt i svenskspråkiga högstudier och gymnasier och på så vis öka ungdomars kunskap och engagemang för Östersjön. Nya temaområden översätts och ambassadörer utbildas.

Verksamhet

- Natur och Miljö arrangerar utbildningstillfällen för Östersjöambassadörer samt marknadsför ambassadörerna till skolorna och koordinerar verksamheten.
- Natur och Miljö översätter ambassadörsmaterial med andra teman och utvecklar motsvarande nätverk.

5.4.3 Miljöaktionsdagarna

Natur och Miljö har tillsammans med den finskspråkiga ungdomsorganisationen Luonto-Liitto tagit initiativ till ett nationellt tvåspråkigt evenemang för miljöintresserade ungdomar i åldern 16–20. Miljöaktionsdagarna – Ympäristötoimintapäivät arrangerades för första gången år 2005 i Orivesi och har i fyra år (2005–2007) finansierats av undervisningsministeriet. Natur och Miljö står för evenemangets svenska profil.

Målsättningar

Projektets övergripande målsättning är att skapa ett forum där ungdomar som är intresserade av miljö-, utvecklings- och djurskyddsfrågor kan samlas och komma i kontakt med medborgarorganisationer som arbetar med dessa frågor. Under Miljöaktionsdagarna – Ympäristötoimintapäivät kan ungdomar fördjupa sig i aktuella samhällsfrågor, lära sig om medborgarverksamhet och stifta bekantskap med organisationernas olika arbetsmetoder. Genom Miljöaktionsdagarna – Ympäristötoimintapäivät kan ungdomars åsikter i viktiga framtidsfrågor få uppmärksamhet i massmedia och bland beslutsfattare.

Verksamhet

- Natur och Miljö arrangerar tillsammans med Luonto-Liitto och eventuella andra samarbetsparter Miljöaktionsdagarna 2009, såvida tillräcklig finansiering erhålls.

5.5 Utveckling av miljöfostran

Under de senaste åren har miljöfostran fått en synligare roll på såväl miljöförvaltningens som utbildningssektorns agenda. Natur och Miljö har satsat på att utveckla nya former av miljöfostran på svenska. Internt handlar utvecklingsarbetet om att stärka det miljöpedagogiska elementet i förbundets hela verksamhet. Förbundet har även en viktig roll som länk mellan tredje sektorn och den akademiska miljöpedagogiska forskningen samt som intressebevakare gentemot statsmakten.

Målsättningar

Finansieringen för miljöfostran på svenska stärks. Miljöfostran får större tyngd i utbildning och fortbildning av svenska klasslärare, ämneslärare och barntädgårdslärare. Kommunerna i Svenskfinland satsar på naturskolor och annan form av miljöfostran.

Verksamhet

- Natur och Miljö är medlem i Sällskapet för miljöfostran och samarbetar kring ställningstaganden.
- Natur och Miljö medverkar i regionala nätverk för att stärka samarbetet kring miljöfostran i Svenskfinland.
- Natur och Miljö utvecklar kontakterna till pedagogiska fakulteterna vid Åbo Akademi och Helsingfors universitet.
- Natur och Miljö utvecklar nya verksamhetsformer och läromedel för miljöfostran.
- Natur och Miljö arbetar för en statlig finansieringsmodell för naturskolverksamheten

6 Information

Natur och Miljös verksamhet handlar i hög grad om att sammanställa och sprida information på svenska. En stor del av detta kan förknippas med de tematiska helheterna. Därtill sprider Natur och Miljö allmän miljöinformation via olika egna kanaler.

6.1 Finlands Natur

Finlands Natur, som är den enda finlandssvenska natur- och miljötidningen, har en bred läsarkrets i hela Svenskfinland. Tidningen kan uppmärksamma aktualiteter på miljöområdet och belysa dem mer djupgående än dagstidningarna i regel kan göra. Rikt illustrerade naturreportage har en synlig plats i tidningen. Tidningen är även Natur och Miljös språkrör och en viktig informationskanal till förbundets medlemmar. En heltidsanställd chefredaktör ansvarar för tidningens innehåll. Chefredaktören skriver ledare, artiklar och notiser, redigerar artiklar, bidrar med bildmaterial och står för tidningens grafiska utformning. Text- och bildmaterial levereras i huvudsak av medarbetare på freelancebas.

Målsättningar

Tidningen erbjuder sina läsare intresseväckande och engagerande läsning om natur, naturskydd och viktiga miljöfrågor. En målsättning är att presentera mindre kända men allmänt förekommande växter, djur och fenomen i naturen med målsättningen att öka naturkunskapen och förståelsen för naturskydd i Svenskfinland. Ytterligare ansträngningar görs för att bredda kretsen av medarbetare så att sakkunskap inom allt fler områden och inom alla regioner i Svenskfinland finns representerad. Vår målsättning är att öka antalet prenumeranter och tidningens annonsintäkter.

Verksamhet

- Finlands Natur utkommer med sex nummer i fyrfärgstryck under 2009. Sidantalet är minst 36. Med hjälp av extern finansiering kan ett av höstens nummer innehålla en bilaga i form av ett temahäfte, där ett globalt miljöproblem med u-landsanknytning står i fokus.
- Finlands Natur informerar i varje nummer om Natur och Miljös verksamhet på förbundets egna sidor i tidningen. Här ges utrymme åt bland annat kampanjer, evenemang, naturskolornas verksamhet och lokalföreningarnas aktiviteter.

- Finlands Natur marknadsförs genom telefonmarknadsföring samt vid utvalda tidpunkter med annonser i ledande finlandssvenska dagstidningar.

6.2 Internet

Elektronisk informationsspridning är ett effektivt och resurssnålt alternativ till trycksaker. Natur och Miljö vill i hög grad utnyttja sin hemsida, diskussionsforum samt e-post till extern och intern kommunikation.

Målsättningar

Hemsidorna utvecklas kontinuerligt till ett centralt informationsspridningsverktyg för förbundet som aktivt besöks. Informationen är aktuell, relevant och presenterad på ett användarvänligt sätt.

Verksamhet

- Natur och Miljös hemsidor uppdateras och nya innovativa verktyg utvecklas vidare.
- Tematiska e-postlistor upprätthålls för informationsspridning kring våra viktigaste verksamhetsområden.

6.3 Massmedia

Synlighet i massmedia (dagstidningar, TV, radio) är en viktig kanal för spridning av information från förbundet. Natur och Miljö har en trovärdig massmedial image.

Målsättningar

Massmedia rapporterar om Natur och Miljös ställningstaganden och evenemang.

Verksamhet

- Pressmeddelanden sammanställs om alla väsentliga ställningstaganden och evenemang.
- Personlig kontakt till journalister upprätthålls.

7 Lokalföreningstjänster

Till Natur och Miljös centrala uppgifter hör att fungera som paraplyorganisation för lokalföreningarna. Lokalföreningarna bildar ett nätverk som täcker hela Svenskfinland och utgör en viktig kontaktyta till medlemskåren och beslutsfattare på lokal nivå. Förbundet kan erbjuda hjälp i organisationsutveckling, sakkunskap i olika miljö- och naturvårdsfrågor, lokala och regionala påverkningsprocesser etc. Förbundet håller kontakt med Finlands naturskyddsförbund i administrativa frågor som gäller lokalföreningar som hör till båda förbunden.

Målsättningar

Natur och Miljö eftersträvar ett nära samarbete med lokalföreningarna. Den primära målsättningen är en god kommunikation mellan kansliet och lokalföreningarnas styrelser och ett stärkt samarbete mellan lokalnivå och förbunds nivå. Utgående från lokalföreningarnas behov utvecklar förbundet registerfunktioner och andra tjänster.

Verksamhet

- Lokalföreningsbrev med aktuell information om förbundets verksamhet skickas ut regelbundet.
- Hemsidornas funktion som informationskanal förbättras med bland annat en egen avdelning för lokalföreningarna. Lokalföreningarna erbjuds utrymme på förbundets webbtjänst.
- Genom kontinuerlig personlig kontakt (bl.a. telefon och besök) mellan lokalföreningarnas kontaktpersoner och kansliet samt styrelsens faddrar får förbundet mera information om lokalföreningarnas verksamhet.
- Natur och Miljö stöder lokalföreningar, som önskar genomföra organisationsutvecklingsprojekt.

- Natur och Miljö sköter lokalföreningarnas register över NoM-anslutna medlemmar och sköter medlemsfakturerings. Lokalföreningsandelarna utbetalas i två till tre rater. Lokalföreningarna kan beställa adresslappar och motsvarande rapporter från kansliet.
- Till Oktoberfesten på hösten inbjuds såväl medlemmar som samarbetsparter.

8 Medlemsvärvning

Medlemskåren är vår viktigaste resurs. Medlemmarnas stöd och aktiva deltagande i verksamheten ger kraft åt våra aktiviteter och ställningstaganden.

Målsättningar

Målsättningen är att medlemstalet skall öka med 200 personer jämfört med år 2008. Därtill önskar vi utöka antalet faddrar. Faddrarna betalar utöver medlemsavgiften ett riktat månatligt understöd till verksamheten.

Verksamhet

- Medlemsvärvning riktad till olika målgrupper genomförs.
- Marknadsföring av fadderskapet riktas till samtliga medlemmar.
- Medlemsvärvning utförs i samband med förbundets evenemang och kampanjer
- Medlemsvärvning beaktas i förbundets publikationer.
- Medlemmar sporras till medlemsvärvning via utmaningar och tävlingar.

9 Organisationen

9.1 Årsmöte

Förbundets medlemmar samlas till årsmöte före utgången av juni. Årsmötet arrangeras i samarbete med en lokalförening. Enligt förbundets system för regional rotation står Åland i tur.

9.2 Styrelse

Förbundets verksamhet handhas av en styrelse, som består av ordförande och sex medlemmar jämte sex personliga suppleanter. Mandatperioden på tre år går ut vid årsmötet, vilket betyder att en del styrelsemedlemmar kan byta under året. Styrelsen sammanträder 5–7 gånger och kan även behandla ärenden per capsulam. Som föredragande fungerar förbundets ledande tjänstemän.

Målsättningar

Styrelsen handhar strategiska styrningen av förbundet. Styrelsens roll i policyarbetet förstärks. Styrelsearbetet upplevs som meningsfullt och motiverande. Styrelsemedlemmarnas olika sakkunskap tas tillvara i styrelsearbetet. Förbundsstyrelsen är ett så attraktivt organ, att det blir tävling om styrelseplatser på årsmöten.

Utvecklingsarbete

- På de första mötena efter årsmötet introduceras nya styrelsemedlemmar i organisationen och verksamheten.
- Beredningen av mötesärenden görs i god tid och fokuserar på större helheter.

9.3 Utskotten

Utskotten inom förbundet ger Natur och Miljös aktiva medlemmar en plattform att arbeta inom förbundet, ökar kommunikationen och idéflödet mellan kanslipersonalen och styrelsemedlemmarna och utnyttjar i högre grad den specialkompetens och kännedom om regionala aspekter som finns i

styrelsen och hos de aktiva medlemmarna. Utskotten behandlar åtminstone följande teman: arbetsutskott, skogsutskott, miljöfostrans utskott, vattenskyddsutskott och energiutskott.

Målsättningar

Utskotten ger ideellt arbete större utrymme i förbundet och ger aktiva möjligheter till fokuserat konkret arbete inom förbundet.

Utvecklingsarbete

- Verktyg för möten via Internet och telefonkonferenser utvecklas.

9.4 Kansliet och personal

På kansliet i Helsingfors finns arbetspunkter för de fast anställda samt för projektanställda och frivilliga. Arbetsredskapen är moderna och ändamålsenliga. Kanslipersonalen samlas en gång per vecka för att under verksamhetsledarens ledning koordinera verksamheten. Till personalvården hör bl.a. hälsovård, lunchsedlar, motionsförmån, biljett till kollektivtrafik och gemensamma aktiviteter som bl.a. teaterbesök, utomhusutfärder och en julmiddag. Förbundet är medlem i Arbetsgivarförbundet för specialbranscher.

Personalstyrka

Åtminstone sex fast anställda arbetar på kansliet i Helsingfors, en naturskollärare arbetar på Naturskolan Uttern och en på Kvarkens naturskola. En projektledare/ naturskollärare för naturskolan på Ålands naturskola anställs på heltid om finansiering säkras. För kampanjer, projekt och läger görs tidsbundna anställningar enligt behov och med beaktande av tillgången till extern finansiering. Genom kontakter till utbildningsinstitutioner eftersträvar Natur och Miljö att kunna utnyttja praktikanter som projektarbetskraft och samarbeta kring övnings- och slutarbeten.

Målsättningar

En arbetsmiljö, där de anställda mår bra fysiskt och psykiskt. En viktig målsättning är att minska arbetsrelaterad stress och förbättra arbetsprestationer genom förbättrad arbetsledning.

Utvecklingsarbete

- Ordförande och verksamhetsledare för utvecklingssamtal med personalen under våren.
- En planeringsdag för hela personalen arrangeras på hösten för att bl.a. utveckla arbetsplanen för nästa verksamhetsår.
- Personalvårdsåtgärder fortsätter på minst samma nivå som år 2008.
- Satsningen på fortbildning fortsätter.

9.5 Nordiskt samarbete

De nordiska naturskyddsförbunden har en lång tradition av samarbete i syfte att dels koordinera verksamheten och dels att stöda organisationsutveckling. Förutom de årliga sammankomsterna (NNR), brukar ad hoc möten arrangeras kring olika aktuella frågor.

Verksamhet

- Natur och Miljös representant(er) deltar i den nordiska träffen. I övrigt upprätthåller förbundet kontakten till de nordiska naturskyddsförbunden.

10 Budget

INTÄKTER	Budget		Budget		Utfall
	2009		2008		2007
VERKSAMHETSINTÄKTER	€	%	€	%	€
Deltagar- och besöksintäkter	61 500	9,0 %	39 000	6,9 %	30 333
Prenumerationsintäkter	69 500	10,1 %	55 000	9,7 %	35 085
Annonsintäkter	30 000	4,4 %	29 000	5,1 %	27 911
Övriga intäkter	7 400	1,1 %	9 600	1,7 %	5 973
VERKSAMHETSINTÄKTER TOTALT	168 400	24,6 %	132 600	23,4 %	99 302
MEDLEMSINTÄKTER	93 000	13,6 %	90 000	15,9 %	82 689
BIDRAGS OCH UNDERSTÖDSINTÄKTER					
Statsbidrag	134 000	19,6 %	134 000	23,6 %	134 000
Privata fonder och stiftelser	250 000	36,5 %	175 000	30,8 %	196 379
Kommuner och andra offentliga instanser	24 000	3,5 %	26 700	4,7 %	64 100
Övriga understöd, faddrar och donationer	4 000	0,6 %	2 500	0,4 %	6 867
BIDRAGS OCH UNDERSTÖDSINTÄKTER TOTALT	412 000	60,2 %	338 200	59,6 %	401 346
ÖVRIGA INTÄKTER					
Placerings- och investeringsintäkter	11 500	1,7 %	7 000	1,2 %	36 565
ÖVRIGA INTÄKTER TOTALT	11 500	1,7 %	7 000	1,2 %	36 565
INTÄKTER TOTALT	684 900	100 %	567 800	100 %	619 902
KOSTNADER					
	Budget		Budget		Utfall
	2009		2008		2007
PERSONALKOSTNADER	€	%	€	%	€
Lönekostnader, tills vidare anställd personal	307 000	44,8 %	284 200	50,1 %	259 150
Lönekostnader, arvoden eller projektpersonal	65 500	9,6 %	25 300	4,5 %	53 533
Personalvård (utbildning, hälso- och personalvård m.m.)	9 500	1,4 %	9 650	1,7 %	7 461
PERSONALKOSTNADER TOTALT	382 000	55,8 %	319 150	56,2 %	320 144
ÖVRIGA KOSTNADER					
Hyeskostnader	32 600	4,8 %	26 000	4,6 %	26 459
Publiceringskostnader	43 000	6,3 %	37 000	6,5 %	59 974
Prenumerationsförsämningsprovision	31 000	4,5 %	22 000	3,9 %	13 861
Annonsförsäljningsprovision	14 300	2,1 %	13 500	2,4 %	13 100
Kostnader för köpta tjänster	4 000	0,6 %	7 500	1,3 %	4 275
Marknadsföringskostnader	12 000	1,8 %	7 000	1,2 %	8 548
Rese- och transportkostnader	64 200	9,4 %	49 500	8,7 %	54 066
Postningskostnader	22 000	3,2 %	23 000	4,1 %	25 392
Bokföringskostnader	13 400	2,0 %	15 650	2,8 %	11 651
Administrativa kostnader	51 000	7,4 %	34 000	6,0 %	61 002
Medlemsavgifter	3 000	0,4 %	2 700	0,5 %	2 986
Diverse kostnader	5 000	0,7 %	3 800	0,7 %	4 604
ÖVRIGA KOSTNADER TOTALT	295 500	43,1 %	241 650	42,6 %	285 918
UTBETALDA LOKALFÖRENINGSANDELAR	7 400	1,1 %	7 000	1,2 %	6 824
KOSTNADER TOTALT	684 900	100 %	567 800	100 %	612 886

Natur och Miljö rf
Annegatan 26, IV:e vån
00100 Helsingfors
telefon (09) 6122290
e-post nom@naturochmiljo.fi
www.naturochmiljo.fi